

konu práva jakoby práva, tedy potřebí jest umělého zařízení (§ 497 obč. zák.), z něhož by byla zjevnou dotyčná vůle žalobců, vykonávati obsah práva služebnosti na přítok vody do studánky, z níž vodu čerpali přísluší žalobcům právo, jak tito tvrdí. Nesporno jest, že voda, kterouž je ona cizí studánka napájena, teče neumělou, přirozenou strouhou po louce žalovaného, že žalobci na louce nemají a nikdy neměli nějakého umělého zařízení, pomocí jehož by byli sváděli vodu z louky do studánky; není proto prokázáno, že žalobci vzhledem k louce žalovaného vykonávali obsah práva, jehož uznání se domáhají, že osvědčili nějakým způsobem výkon práva služebnosti, jakožto svého práva. Když tomu tak, nelze tvrditi, že byli v držbě práva na přítok vody, v držbě služebnosti, již se domáhají a nelze proto ani tvrditi, že služebnost tu po 30 let drželi a tudíž držením po tu dobu trvajícím vydrželi. Okolnost, že voda do studánky po více než 30 let přitékala strouhou z louky žalovaného, není ještě sama o sobě výkonem nějakého práva na přítok vody, není osvědčením nějakého soukromého práva na straně žalobců, z čehož by se dala vyvozovati jich vůle, vykonávati ono právo pro sebe jako soukromé právo. Z uvedeného plyne, že žalobci neprokali hlavní podmínku držby a tudíž i vydržení práva služebnosti na přítok vody z louky žalovaného do studánky, z níž vodu čerpali, totiž, že právo na přítok vody vykonávali jakoby své právo (srv. Randa, Besitz 4. vyd. str. 670) a nenabyli tudíž a ani nemohli nabýti služebnosti tvrzené vydržením, byť i vodu z cizí studánky čerpali po více než 30 roků a není tudíž jich žalobní nárok na uznání a knihovní vklad oné služebnosti oprávněn a zdůvodněn; proto nebylo lze mu dáti průchodu.

Čís. 4129.

I smluvního zástavního práva ku spořitelním vkladům lze nabýti jen odevzdáním spořitelní knížky.

(Rozh. ze dne 9. září 1924, Rv I 798/24.)

Žaloba proti úpadkové podstatě o uznání oddělovacího práva ku spořitelnímu vkladu byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolání nemá pravdu tvrdíc, že odvolací soud věc po právní stránce posoudil mylně. Dovolací soud naopak schvaluje právní názor odvolacího soudu, že vzhledem k ustanovením §u 296 ex. ř. a §§ů 451 a 452 obč. zák. k nabytí zástavního práva bylo zapotřebí hmotného odevzdání spořitelní knížky. Poukazuje-li dovolání k tomu, že předmětem zástavního práva není zde věc movitá, nýbrž pohledávka proti spořitelně, a že proto ustanovení §§ů 451 a 452 obč. zák. v úvahu nepřicházejí a že stačí pouhé prohlášení, pokud se týče srovnalá vůle stran, by právo zástavní bylo zřízeno, přehlíží, že pohledávku na vydání vkladu nebo jeho částky proti záložně uplatňovati, pokud se týče vydání vkladu nebo jeho

částky na spořitelně žádati může z pravidla jen majitel spořitelní knížky. Spořitelní knížka není pouhým dluhopisem, nýbrž papírem, pohledávkou představujícím, čímž nabývá onen nárok povahy věcného práva. Právě proto lze pohledávky ze spořitelních knížek zabavit jen způsobem §u 296 ex. ř., jenž otázku nabývacího způsobu zástavního práva k spořitelním knížkám řeší sice jen pro obor soudcovského práva zástavního, dopadá však i na smluvní právo zástavní, ježto není rozumného důvodu, by po této stránce bylo mezi obojím zástavním právem rozeznáváno. Lze proto nabýti také smluvního práva zástavního na spořitelních vkladech pokud se týče na pohledávkách na vydání takových vkladů jen odevzdáním spořitelní knížky, pohledávku reprezentující.

Čís. 4130.

Proti žalobě, již domáhá se kupitel na prodávateli splnění depuračního závazku, převzatého smlouvou kupní, nemůže prodávatel namítati, že kupitel nezaplatil ještě zcela kupní cenu a že nedoplatek ten jest ohrožen zhoršenými majetkovými poměry kupitele (§ 1052 obč. zák.).

(Rozh. ze dne 9. září 1924, Rv I 843/24.)

Žalovaný prodal žalobcům nemovitost a zavázal se, že veškeré kupujícími nepřevzaté závady a břemena sám zaplatí a nejdéle do jednoho měsíce dá vymazati. Ježto tohoto závazku nesplnil, domáhali se žalobci splnění žalobou, proti níž žalovaný namítl mimo jiné, že žalobci mu dosud nezaplatili plnou kupní cenu a že se staly jich majetkové poměry pochybnými (§ 1052 obč. zák.). Žalobě bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř i s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Pokud se dovolatel proti žalobnímu nároku brání námitkou dle §u 1052 obč. zák., zdůrazňuje odvolací soud zcela případně, že žalovaný (dovolatel) jest žalován o splnění vedlejšího závazku vlastní smlouvy, jímž nemá se žalobcům dostati nějaké další nové majetkové hodnoty, nýbrž že žalovaný za účelem tohoto splnění má zaplatiti nanejvýše splatnou již a vykonatelnou pohledávku eráru, tedy svůj vlastní dluh. V této skutečnosti tají se dle názoru Nejvyššího soudu jádro sporné otázky. § 1052 obč. zák. vyjadřuje základní právní zásadu, že při oboustranných smlouvách přejímají se závazky zpravidla jen k vůli a za předpokladu zajištěného protiplnění a že tedy nemá býti jedna strana nucena, aby plnila druhé, když není ujištěna vzájemným plněním této druhé strany. V tomto případě nejde o takový poměr, hlavní předmět smlouvy jest žalovaným již splněn, prodaný dům byl žalobcům odevzdán, jde jen o to, aby dům ten byl odbřemeněn od váznoucí na něm daňové pohledávky eráru. Splnění tohoto závazku nevyžaduje nového dalšího majetkového plnění pro žalobce, nýbrž státi se může v okruhu vlastní majetnosti žalovaného. Žalovaný nemá tedy vůbec spravedlivého zákonného důvodu, jaký na mysli má § 1052 obč. zák., aby toto